

VZTAŽNÉ VĚTY

Vztažné věty slouží k bližšímu určení či popisu nějakého větného členu. V češtině je uvozujeme spojkami **kteřý** či **jenž**. Tyto spojky se skloňují ve všech pádech, rodech a číslech. Kromě toho však mluvená čeština používá vazbu s nesklonnou spojkou **co**. Tato spojka má výhodu, že je nesklonná. Namísto skloňování užívá ve vedlejší vztažné větě zájmeno v patřičném tvaru i s případnou předložkou:

Muž, **kteřého** jsem viděl = Muž, **co** jsem **ho** viděl

Žena, **s níž** jsem hovořil = Žena, **co** jsem **s ní** hovořil

Tato druhá, hovorová syntax, je podobná některým anglickým větám:

The man **to whom** I spoke = The man **that** I spoke **to** = The man I spoke **to**

Právě tato hovorová větná skladba nás bude zajímat nejvíce, protože se shoduje se stavbou hebrejských vedlejších vět vztažných.

Příslušná spojka zní obvykle **אשר**, v mladších textech převládá spojka **ש**. Spojka **אשר** sice může přibírat předložky, pak však má jiný význam. Jako uvedení vztažných vět je neměnná. Podobně je na tom spojka **ש**, která se však píše spolu s následujícím slovem a zdvojuje jeho první písmeno (stejně jako určitý člen).

Zatímco zájmeno **ש** se ve Starém zákoně objevuje více než 142x a je typické spíše (byť ne výlučně) pro mladší texty, zájmeno **אשר** je mnohem častější a lze je zde najít 5504x. I v textech Rút, Jonáš a 2Sam se objevuje v naprosté většině zájmeno **אשר**.

Stejně jako v českých hovorových vztažných větách, i v hebrejských se používá zájmeno v příslušném tvaru i s případnou předložkou.

הָאִישׁ אֲשֶׁר רָאִיתִי אֹתוֹ = Ten muž, **co** jsem **ho** viděl = Ten muž, **kterého** jsem viděl

הָאִשָּׁה אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אִתָּהּ = Ta žena, **co** jsem **s ní** hovořil = Ta žena, **s níž** jsem hovořil

Tato větná struktura nemusí být vždy přesně zachována, může být obměňována. Vždy však je zřejmé, na co se vztažné zájmeno vztahuje a jakou má roli ve větě.

Rada – Dokud nebudeme na hebrejštinu více zvyklí a při četbě textu narazíme na spojkou **אשר** nebo na spojkou **ש**, je dobré se vystříhat překladu slovem „který“ či „jenž“, protože dokud nedočteme větu celou, nevíme, zda není správný překlad spíše „kterého“, „kterému“, „o němž“ apod. a může nás to při překladu mást. Je mnohem lepší překládat tyto spojky českým slovem „co“ a přeložit celou větu do spisovné češtiny až v okamžiku, kdy ji známe celou a celé jí rozumíme.

Nejčastější výskyty částice **אשר** s předložkou jsou následující:

כְּאֲשֶׁר - překládá se obvykle jako *když* (vedlejší věta časová) nebo *tak, jako*.

בְּאֲשֶׁר - překládá se obvykle jako „v tom, co“, tedy *když* (vedlejší věta časová), *na tom místě*, *kde* nebo *proto, že* apod.

Tatáž částice se může vyskytnout i s jinými předložkami, a pak se obvykle překládá jako *to, co*

עַל אֲשֶׁר - *nad tím, co; kvůli tomu, co...*

עַד אֲשֶׁר - *do té doby, co..., dokud*

aj.